

Wyniki

Analizę wyników badań własnych przeprowadzono z wykorzystaniem programu IBM SPSS Statistics 29 z rozszerzeniem PROCESS v. 4.2. (Hayes, 2022). Dla analizowanych zmiennych obliczono statystyki opisowe wraz z testami normalności w celu sprawdzenia założenia o rozkładzie normalności. Wykorzystano test Kołogomorowa-Smirnowa, adekwatny przy próbach przekraczających 100 obserwacji. Następnie przeprowadzono analizę korelacji testem r Pearsona w celu weryfikacji hipotez od pierwszej do trzeciej. Czwartą hipotezę zweryfikowano przy pomocy analizy mediacji.

W tabeli 4. przedstawiono statystyki opisowe wraz z testami normalności dla poszczególnych zmiennych. Zgodnie z wynikami testu Kołogomorowa-Smirnowa wszystkie zmienne mają rozkład istotnie różny od normalnego. Jednocześnie w każdym przypadku wartości skośności i kurtozy są mniejsze niż $|2|$, co pozwala na zastosowanie testów parametrycznych w analizie statystycznej.

Wyniki elastyczności psychologicznej mieszczą się w przedziale od 7 do 47 ($M = 28,58$; $SD = 12,33$), co oznacza, że żadna z osób badanych nie osiągnęła maksymalnego wyniku. Rozkład zmiennej ma tendencję do lewoskośności i platykurtyczności.

Wyniki w zakresie doświadczeń awersyjnych mieszczą się w przedziale od 1 do 10 ($M = 3,74$; $SD = 1,87$). Rozkład ma tendencję do prawoskośności i leptokurtyczności.

Wynik ogólny w zakresie aleksytymii mieści się w przedziale od 20 do 83 ($M = 56,96$; $SD = 18,91$). Wyniki w skali trudności w identyfikacji emocji mieszczą się w przedziale od 7 do 30 ($M = 20,3$; $SD = 8,22$), w skali trudności w werbalizacji emocji wyniki mieszczą się w przedziale od 5 do 25 ($M = 15,68$; $SD = 6,45$), zaś w skali operacyjny styl myślenia wyniki mieszczą się w przedziale od 8 do 32 ($M = 20,98$; $SD = 5,84$). Wynik ogólny oraz poszczególne skale mają rozkłady z tendencją do lewoskośności i platykurtyczności.

Tabela 4

Statystyki opisowe wraz z testami normalności dla analizowanych zmiennych

	Min	Max	M	Me	SD	Ske	K	Z	p
Elastyczność psychologiczna	7,00	47,00	28,58	34,00	12,33	-0,391	-1,346	0,197	<0,001
Doświadczenia awersyjne	1,00	10,00	3,74	3,00	1,87	0,733	0,178	0,177	<0,001
Trudności w identyfikacji emocji	7,00	30,00	20,30	24,00	8,22	-0,402	-1,543	0,194	<0,001
Trudności w werbalizacji emocji	5,00	25,00	15,68	18,50	6,45	-0,361	-1,478	0,213	<0,001
Operacyjny styl myślenia	8,00	32,00	20,98	21,00	5,84	-0,141	-0,956	0,106	0,005
	20,00	83,00	56,96	64,50	18,91	-0,407	-1,426	0,186	<0,001

Aleksytymia

Źródło: opracowanie własne.

Skróty: Min – wartość minimalna, Max – wartość maksymalna, M – średnia, Me – mediana, SD – odchylenie standardowe, Ske – skośność, K – kurtoza, Z – Kołogomorow-Smirnow, p – istotność statystyczna.

W tabeli 5. przedstawiono wyniki analizy korelacji pomiędzy analizowanymi zmiennymi, co pozwoliło na weryfikację hipotez od pierwszej do trzeciej.

Zgodnie z hipotezą pierwszą istnieje dodatnia korelacja pomiędzy awersyjnymi doświadczeniami z dzieciństwa a poziomem aleksytymii. Nie stwierdzono jednak żadnej

korelacji pomiędzy doświadczeniami awersyjnymi a wynikiem ogólnym aleksytymii lub podskalami. Na tej podstawie należy odrzucić hipotezę pierwszą.

Zgodnie z hipotezą drugą istnieje ujemna korelacja między aleksytymii a elastycznością psychologiczną. Zgodnie z uzyskanymi wynikami istnieje bardzo silna korelacja dodatnia ($r = 0,905$; $p < 0,001$). Wskazuje to na to, że im wyższy wynik dodatni w zakresie aleksytymii tym wyższa elastyczność psychologiczna. Analogiczne wyniki uzyskano dla poszczególnych podskal aleksytymii: trudności w identyfikacji emocji ($r = 0,898$; $p < 0,001$), trudności w werbalizacji emocji ($r = 0,880$; $p < 0,001$) oraz operacyjnego stylu myślenia ($r = 0,694$; $p < 0,001$). Na tej podstawie należy odrzucić hipotezę drugą, ponieważ stwierdzono korelację o odwrotnym kierunku do zakładanego.

Zgodnie z hipotezą trzecią istnieje ujemna korelacja między awersyjnymi doświadczeniami z dzieciństwa a elastycznością psychologiczną. Analiza korelacji nie wykazała istotnej statystycznie zależności między zmiennymi. Taki wynik nakazuje odrzucenie hipotezy trzeciej.

Tabela 5

Wyniki analizy korelacji testem r Pearsona

	Elastyczność psychologiczna		Doświadczenia awersyjne		Trudności w identyfikacji emocji		Trudności w werbalizacji emocji		Operacyjny styl myślenia	
	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p
Doświadczenia awersyjne	0,122	0,209								
Trudności w identyfikacji emocji	0,898	<0,001	0,136	0,164						

Trudności w werbalizacji emocji	0,880	<0,001	0,167	0,085	0,897	<0,001
---------------------------------	-------	--------	-------	-------	-------	--------

Operacyjny styl myślenia	0,694	<0,001	0,025	0,798	0,662	<0,001	0,740	<0,001
--------------------------	-------	--------	-------	-------	-------	--------	-------	--------

Aleksytymia	0,905	<0,001	0,123	0,207	0,945	<0,001	0,959	<0,001	0,849	<0,001
-------------	-------	--------	-------	-------	-------	--------	-------	--------	-------	--------

Źródło: opracowanie własne.

Skróty: r – *r* Pearsona, p – istotność statystyczna.

Zgodnie z hipotezą 4 elastyczność psychologiczna jest mediatorem w relacji między awersyjnymi doświadczeniami z dzieciństwa a występowaniem aleksytymii w życiu dorosłym. Hipotezę zweryfikowano przy pomocy analizy mediacji (model 4; Hayes, 2022).

Do estymacji efektów wykorzystano model regresyjny z próbkowaniem N = 5000 (bootstrap) oraz 95% przedziałem ufności. Na wykresie 1. przedstawiono schemat analizy mediacji.

Wykres 1.

Schemat analizy mediacji

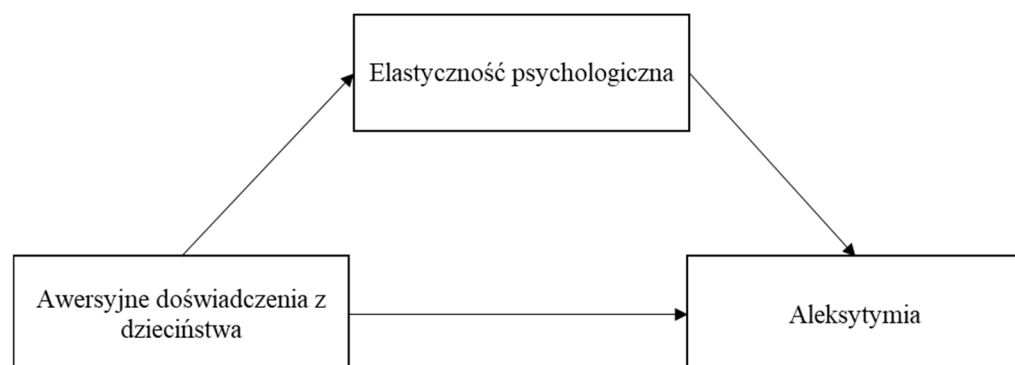

Tabela 4. przedstawia wyniki analizy mediacji. Wartość a nakazuje stwierdzenie, że awersyjne doświadczenia z dzieciństwa nie przewidują elastyczności psychologicznej, zaś wartość c' wskazuje, że nie przewidują również aleksytymii. Elastyczność psychologiczna istotnie przewiduje aleksytymię. Efekt pośredni wynosi $ab = 1,126$; 95% CI $[-0,726 \text{ do } 3,192]$ i nie jest istotny statystycznie. Efekt bezpośredni wynosi $c' = 0,124$; 95% CI $[-0,772 \text{ do } -0,721]$ i nie jest istotny statystycznie. Efekt całkowity wynosi $c'+ab = 1,250$; 95% CI $[-0,704 \text{ do } 3,204]$ i nie jest istotny statystycznie.

Na tej podstawie należy odrzucić hipotezę czwartą stwierdzając, że elastyczność psychologiczna nie mediuje związku między awersyjnymi doświadczeniami z dzieciństwa a aleksytymią.

Tabela 6

Wyniki analizy mediacji

		Elastyczność psychologiczna				Aleksytymia		
		Coeff.	SE	p		Coeff.	SE	p
Awersyjne doświadczenia	a	0,794	0,628	0,209	c'	0,124	0,426	0,772
Elastyczność psychologiczna		-	-	-	b	1,418	0,066	<0,001
Stała	i_M	26,189	2,629	<0,001	i_Y	15,703	2,466	<0,001
$R^2 = 0,015$					$R^2 = 0,820$			
$F(1,105) = 1,598$; $p = 0,209$					$F(2,104) = 0,820$; $p < 0,001$			

Źródło: opracowanie własne.

Skróty: Coeff. – współczynnik, p – istotność statystyczna.